

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Hartai Győző (címe) ügyvéd által képviselt (felperes neve, címe) felperesnek a dr. Györki Mónika (címe) ügyvéd által képviselt (alperes neve, címe) alperes ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása miatt indult perében a Fővárosi Bíróság 2009. március 30. napján kelt, 33.P.24.963/2006/29. számú ítélete ellen az alperes részéről 30. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét megváltoztatja és a felperes keresetét teljes egészében elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint + Áfa első- és másodfokú perköltséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 33.000 (harmincháromezer) forint további kereseti és fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy a ... -jában ... napján sugárzott műsorban az őt ábrázoló felvételek engedély nélküli elkészítésével és hozzájárulása nélküli nyilvánosságra hozatalával, valamint a műsorban elhangzott személyét érintő valótlan közlésekkel az alperes megsértette a képmáshoz és hangfelvételhez, továbbá jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogait. A jogsértés megállapításán túl 200.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére is kérte kötelezni az alperest.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a képmás és a hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához a felperes a hozzájárulását megadta. A jóhírnév megsértésére alapított keresetet is vitatta, mert a felperes személyére vonatkozóan egyetlen objektíve valótlan és sértő tényállítás nem hangzott el.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes képmáshoz és hangfelvételhez fűződő személyiségi jogát az általa ...-én sugárzott ... című műsorban a felperesről készített felvételek nyilvánosságra hozatalával. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 200.000 forint tőkét. Az ezt meghaladó keresetet elutasította és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 12.000 forint illetéket. Kötelezte továbbá a felperest, hogy az államnak külön felhívásra fizessen meg 12.000 forint illetéket. Megállapította, hogy ezt meghaladóan a felek a költségeiket maguk viselik.

Az ítélet indokolásában a Ptk. 80. § (1) és (2) bekezdésére hivatkozással kifejtette, hogy a képmáshoz, hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához kizárólag az ábrázolt, a felvételen szereplő személy jogosult dönteni. Önmagában a készítéshez adott hozzájárulás nem jelenti a felhasználás engedélyezését is, ez alól azonban számos kivétel lehetséges. A felvételek készítés céljának, a társadalmi életben kialakult gyakorlatnak, szokásoknak, a készítő vagy készítettő és az ábrázolt személy közötti kapcsolatnak is döntő jelentősége van. A hozzájárulás megadása nincs alaki szabály betartásához kötve, az akár ráutaló magatartással is kinyilvánítható.

Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítás alapján arra az álláspontra jutott, hogy tényként megállapítható, hogy mind a felperes, mind pedig a felvételeken szereplő családtagja is tiltakozott a felvételek készítés ellen. Azt is megállapította, hogy a felvételeken szereplő felperesnek és fiának a neve az írott szöveganyagban nem került feltüntetésre. Kifejtette, hogy a felperes és családja előzetesen a felvételek elkészítéséről tájékoztatást nem kaptak, a kamera váratlanul jelent meg és nem járultak hozzá, hogy akár róluk, akár az ingatlanukról a televízió felvételt készítsen, ennek ellenére szerepeltek az adásban.

Megállapíthatónak találta azt is, hogy később a felvételeket készítő riporter igyekezett meggyőzni a felperest arról, hogy nyilatkozzon a televízió nyilvánossága előtt, azonban az elsőfokú bíróság szerint önmagában az a körülmény, hogy a felvétel készítésével tisztában volt a felperes, nem jelentheti egyértelműen azt is, hogy azok nyilvánosságra hozatalához hozzájárult volna. Hivatkozott (tanú1) tanú vallomására, aki elmondta, hogy hosszú könyörgés után tudta rávenni a felperest arra, hogy a hozzájárulását megadja és nyilatkozzon. Határozottan állította, hogy a felperes tisztában volt azzal, hogy róla felvétel készül, és azzal is, hogy ezek adásba fognak kerülni. (tanú2) tanú is megerősítette mindezt, azonban (tanú3) tanú azt adta elő, hogy nem vette észre, hogy felvétel készül és nem érzékelte, hogy a felperes hozzájárulását adta volna. Azt elmondta, hogy a riporter győzködte a felperest, de az adásról nem volt szó közöttük. Senki nem mondta, hogy bármi adásba kerülne, illetve, hogy mikor kerül sugárzásra a felvétel.

A Pp. 206. § (1) bekezdésére utalással az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörében eljárva azt állapította meg, hogy a felperes a felvételek elkészítéséhez hozzájárult, látható, hogy a mikrofonba beszél, a riporter kérdéseire válaszol. Ezt követően azt vizsgálta, hogy a felvételkészítéshez adott engedély kiterjed-e a nyilvánosságra hozatalhoz szükséges engedélyre. E körben azt vizsgálta, hogy mi volt a felvételkészítés célja és a készítő vagy készítettő és az ábrázolt személyek között milyen kapcsolat állt fenn. Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a felvétel készítésének célja részben a vitára okot adó állapotok felderítése volt, a felperes azonban nem rendelkezik nyilatkozattételi gyakorlattal, nincs jártassága a televíziózásban, nem rendelkezett tapasztalattal a tekintetben, hogy milyen következményei vannak, ha egy tévéstáb előtt nyilatkozatot tesz. Nem hagyta figyelmen kívül azt sem, hogy a szöveganyag sem a felperes, sem fiának a nevét nem tartalmazza. Ezzel szemben azoknak a nevét, akik egyértelműen hozzájárultak a felvétel nyilvánosságra hozatalához, konkrétan rögzíti a szöveg. Az, hogy a felperes a mikrofonba beszélt, illetve, hogy ő a felvételeken szemből látható, nem értékelhető úgy, hogy ráutaló magatartással beleegyezését a nyilvánosságra hozatalhoz megadta. S mivel az alperes kétséget kizáróan a bíróság előtt a nyilvánosságra hozatalhoz adott hozzájárulást nem tudta bizonyítani, ezért megállapította a felperes képmás és hangfelvételhez fűződő személyiségi jogának megsértését.

A jóhírnévhez fűződő személyiségi jogsértésre vonatkozó kereseti kérelem körében hivatkozott a Ptk. 78. § (1)-(2) bekezdésére és azt az álláspontját fejtette ki, hogy a műsorban sugárzott felvételen ...-tól elhangzó, a lótartásra és a telepre vonatkozó állítások véleménynyilvánításnak, értékítéletnek minősülnek. E körben ismertette az Alkotmány 61. §-ában foglaltakat, valamint a 30/1992.(V. 26.) AB határozatot és a PK. 12. számú állásfoglalást. Kiemelte, hogy ... véleménye egyrészt nem tünteti fel a valóságot hamis színben és nem valótlan tartalmú, ugyanakkor nem is indokolatlanul túlzó, bántó és lealázó. Hivatkozott a 2005. december 2-i határozatra, mely azt tartalmazta, hogy az épület állapotában alkalmatlan az állattartásra, illetve a ... Állategészségügyi Élelmiszerellenőrző Állomás határozata szerint a lovak, csirkék és hizó sertések alatt a trágya felhalmozódott, azt régóta nem takarították ki, így álláspontja szerint alappal minősíthette ... a felperesi lótartást minősíthetetlennek. Az, hogy a hely nem különb egy szeméttellemnél, szintén véleménynyilvánításnak minősül, ami nem indokolatlanul bántó és túlzó, tekintettel arra, hogy a hatóság is azt rögzítette, hogy az udvarban változatlanul nagy mennyiségű vegyes hulladékot halmoztak fel, az udvar egésze rendezetlen, rendetlen, építési hulladékot, bontott faanyagot, fémhulladékot tárolnak ott, így a szeméttelplehez történő hasonlítás arányban álló kritikának minősül. Rögzítette, hogy az ÁNTSZ és a kerületi főállatorvos is megtiltotta az állattartást, és a határozatok tartalmát maga a felperes sem vitatta. A műsor teljes egészét és az ott elhangzottakat figyelembe véve a néző számára egyértelműen kiderült, hogy egy folyamatról számoltak be, különböző határozatokról tudósítottak. Mindezekből egyértelműen kitűnik, hogy a műsor nem lezárt ügyként kezelte a szomszédok vitás ügyét, ezért a valóság nem került hamis színben feltüntetésre.

Az „odahordják a szemetet” és „a patkányok ellepik a környéket” közlés tekintetében ismételten utalt a felvételen szereplő képsorokra, a határozatban rögzítettekre és álláspontja szerint ilyen mennyiségű fa, fém és egyéb hulladék egy háztartásban adott körülmények között nem keletkezhet, így az a feltételezés, miszerint valahonnan odakerül, odahordja a felperes és a családja ezeket az anyagokat, nem túlzó feltételezés. Nem minősül valótlan tényállításnak az sem, hogy a patkányok és az egerek elszaporodtak, ezt a csatolt fényképfelvételek igazolják. A felgyülemlett trágya, a rothadó szalma, széna, továbbá csirketetek is ezt támasztják alá. Így az ingatlan rendezetlen állapotáról az alperes által nyilvánosságra hozottak véleménynyilvánításnak, értékelésnek tekintendők, mely közlésekkel a felperes hírnevét nem rontotta, ezért e körben a kereseti kérelmet az elsőfokú bíróság elutasította.

A nem vagyoni kártérítés iránti igény vonatkozásában hivatkozott a Ptk. 84. § (1) bekezdésére, a Ptk. 339. § (1) és a 355. § (1)-(2) bekezdésében írtakra, majd kiemelte, hogy a kár, illetve a hátrány vonatkozásában értékelte a felperes személyes nyilatkozatát, (tanú3) tanúvallomását és köztudomású tényként értékelte, hogy a felperes személyét hátrányosan befolyásolta az, hogy képmását és hangfelvételét hozzájárulása és beleegyezése nélkül nyilvánosságra hozta az alperes. A jogsértés súlyára, az alperes felróható magatartására figyelemmel, valamint a felperes életminőségének hátrányos változására tekintettel mérlegeléssel a nem vagyoni kártérítés összegét 200.000 forintban határozta meg.

A perköltség viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását, a felperes keresetének teljes elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a perbeli esetben szomszédok közötti vitáról számolt be, szerinte hitelesen és objektíven mindkét érintett fél álláspontját, valamint az elsőfokú közigazgatási hatóság álláspontját is megjelenítve. Nem volt vitatott, hogy a felperes a tévéstáb megérkezéséről tudomást szerzett és tisztában volt azzal, hogy munkatársai riport készítése céljából keresték fel a szomszédját, az önkormányzatot és őt magát is.

A felperes kezdetben valóban elzárkózott a nyilatkozattételtől, de a riporter épp az objektív tájékoztatás érdekében hosszasan próbálta rábeszélni. Téves az az ítéleti következtetés, hogy a felperes a vita hevében olyan ingerült állapotba került, hogy ez a nyilatkozattételre vonatkozó döntését befolyásolta volna, ugyanis a felperes nyilatkozatát a reggeli forgatást követően a stáb délutáni visszaérkezését követően egy félórás beszélgetés után nyugodtan adta elő. A felperes családja a perben nem vett részt, ők nem érvényesítettek igényt, így ellentétes a bírói gyakorlattal az, hogy az elsőfokú bíróság a felperes perben nem álló fiának személyére alapított perdöntő megállapításokat.

A felperest előre nem értesítették a stáb érkezéséről, de ennek nem volt értékelhető hatása, mivel felperes a délelőtti forgatást figyelemmel kísérhette, és csak délután nyilatkozott, ezen kívül a televíziózásban való járatlansága ellenére egyértelmű volt számára, hogy a felvételek televíziós közzététel céljából készülnek, továbbá a

riportra egy beszélgetés után került sor, a riporter a felperes előtt állt, szája elé tartva egy alperesi tévére utaló felirattal ellátott mikrofont, az operatőr pedig a felperesre irányította a kamerát. A riportkészítés körülményei, a felvételek is azt támasztották alá, hogy a felperes felvételek készítésére adott hozzájárulása kiterjedt a ... műsorban történő közzétételre is. Az adott körülmények alapján az alperes nem követett el jogsértő magatartást, így a jogsértés megállapítása és az erre alapított nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezés - amelynek felmerültét és összegét a felperes egyébként sem igazolta - megalapozatlan.

Jelezte az alperes azt is, hogy személyes illetékmentességet élvez, ezért az illeték megfizetésére nem kötelezhető.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az első fokú ítélet helybenhagyására irányult. Kiemelte, hogy mindvégig tiltakozott a felvételek elkészítése és a tévében való szereplés ellen, amikor a stáb a szomszédjánál megjelent, kifejezetten megtiltotta a forgatást, és ezt a tiltást később sem vonta vissza. Kifejtette, hogy nincs nyilatkozattételi gyakorlata, a televíziózásban nem jártas, nincs tapasztalata abban, hogy milyen következményei vannak, ha válaszol egy riporter kérdéseire. Nem tudott arról, hogy a riporternek nem nyilatkozattételi szándékkal adott válasza adásba is kerül. Egyébként is felfokozott indulati és érzelmi állapotban volt. Hangsúlyozta, hogy védekezésében semmilyen ráutaló magatartás nem volt arra nézve, hogy a felvétel nyilvánosságra hozatalához megadta volna az engedélyt. Hivatkozott arra is, hogy a fia is annak ellenére látható a felvételeken, hogy tőle semmilyen engedélyt nem kértek. A képmása engedély nélküli bemutatásával a jogsértés megvalósult, így nem vagyoni kártérítésre irányuló igénye alapos, függetlenül attól, hogy ténylegesen milyen súlyú sérülést eredményezett. Környezetében megszégyenítő híresztelések alapján tették beazonosíthatóvá, ezért az elsőfokú bíróság megalapozottan ítélte meg számára a kártérítés összegét.

Az alperes fellebbezése alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdésének megfelelően csak a fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem korlátai között vizsgálhatta felül. Ebben a körben eljárva a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelését követően a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság téves jogi következtetést vont le, az így meghozott döntésével a Fővárosi Ítélőtábla nem értett egyet.

A Ptk. 80. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogok megsértését jelenti más képmásával vagy hangfelvételével kapcsolatos bármiféle visszaélés. A Ptk. 80. § (2) bekezdésének megfelelően a képmás vagy hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához - a nyilvános közszereplés kivételével - az érintett személy hozzájárulása szükséges.

A képmás és a hangfelvétel a személyiség kifejezésére szolgál, ez alapján lehet az adott személyt azonosítani. Ez indokolja, hogy szükséges a személyt ábrázoló képmás és hangfelvétel jogi védelme. Mivel a képmás és a hangfelvétel

nyilvánosságra hozatala a személyiség megnyilvánulásának eszköze, ezért a nyilvánosságra hozatal a személy kizárólagos rendelkezési körébe tartozik, a felvétel elkészítéséhez való hozzájárulástól független, külön hozzájárulásra van szükség a nyilvánosságra hozatalhoz. A hozzájárulásnak nincs alaki feltétele, történhet egyoldalú nyilatkozattal - akár írásban, akár szóban - de ráutaló magatartással is kifejezhető. A rendelkezésre álló adatok gondos mérlegelése és a körülmények értékelése után lehet állást foglalni abban, hogy az adott esetben az érintett személy képmása vagy hangfelvétele készítéséhez történő hozzájárulás megadottnak tekinthető-e és ez kiterjeszthető-e a nyilvánosságra hozatalra is.

A perbeli esetben az nem volt vitás, hogy a felperes és a szomszédja között a felperes állattartása és annak módja miatt erős indulatokat kiváltó ellentét alakult ki, amely az alperesi stáb kiérkezésekor is észlelhető volt. A felperes el is zárkózott a nyilatkozattételtől és a felvételek készítését is megtiltotta. Adatok támasztják alá, és ez látható a felvételeken is, hogy a felperes álláspontja később megváltozott, amelyhez hozzájárult az, hogy az alperes riportere a konfliktus alaposabb megismerését követően a hiteles tájékoztatás érdekében mindenképpen szükségesnek tartotta a felperesi álláspont bemutatását is. A riportert és az operátort tanúk vallomása a másodfokú bíróság megítélése szerint nagyobb összhangot mutattak a bemutatott felvételekkel, mint a felperes előadása. Erre lehet következtetni abból a tényből, hogy a kezdeti elzárkózás után a felperes mégis válaszol a riportert kérdéseire, válaszát az eleje tartott alperesi jelzéssel ellátott mikrofonba mondta, a vele szemben álló észlelhetően működő kamera előtt.

A felvétel készítésének felperessel is közölt célja - felperesi vélemény bemutatása a hiteles tájékoztatás érdekében - az, hogy televíziós felvételtől van szó, külön kikötés nélkül is arra enged következtetni, hogy a felperes elfogadva a riportert rábeszélését, a nyilatkozatával ahhoz is hozzájárul, hogy a felvételeket nyilvánosságra hozzák.

Televízió felvétel céljára készült kép- és hangrögzítés esetén általános gyakorlat az, hogy az érintett személy hozzájárulása kiterjed a felvétel sugárzására is, ha ennek ellenkezőjét külön ki nem kötötte. Arra, hogy a felperes a felvétel nyilvánosságra hozatala körében akár teljesen tiltó, akár a módra vonatkozó külön kikötést tett volna a felvétel elkészítése után, nem merült fel adat.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság indokolatlanul tulajdonított jelentőséget a jogvita megítélésénél olyan körülményeknek, amelyeknek a tényleges jogsértés elbírálásánál a felvételt közvetlenül megelőző időpontban már nem volt elsődleges jelentősége. (A felperes előzetes értesítésének hiánya a stáb kiérkezéséről, a felperes elsődleges elzárkózó magatartása, a felperes fiának szerepe, a felperes felindultsága.) Abból a tényből, hogy a felperes neve a műsorban nem szerepel, szintén nem lehetett olyan messzemenő következtetést levonni, hogy ez a felperes tiltó nyilatkozata miatt maradt el.

A felvételből, annak készítési módjából, különösen azt követően, hogy a felperes által nem vitatottan „győzködték” nyilatkozatra, a felperesnek nyilvánvalóan tudnia kellett arról, hogy vele riportot készítenek, és eközben felvétel is készül.

Mindezek mérlegelése alapján a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a felperes kép- és hangfelvételének nyilvánosságra hozatalával az alperes nem sértette meg a felperes képmáshoz és hangfelvételhez fűződő személyiségi jogát. Jogsértés hiányában a kártérítési igénnyel - mint a jogsértés szubjektív jogkövetkezményével - érdemben foglalkozni már nem kellett.

A Fővárosi Ítéltábla ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében a fellebbezéssel érintett részben megváltoztatta és a felperes keresetét teljes egészében elutasította.

A perköltség viseléséről a Pp. 239. §-án keresztül is érvényesülő Pp. 78. § (1) bekezdése, a 6/1986.(VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és a 32/2003.(VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

A Fővárosi Ítéltábla csak rámutat arra, hogy az alperest az 1996. évi I. törvény 141. § (5) bekezdése szerint személyes illetékmentesség illeti meg, így az államnak járó illeték megfizetésére pervesztessége esetén sem kötelezhető.

, 2009. szeptember 29.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

Dr. Győriné dr. Maurer Amália s.k.
előadó bíró

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő